

Jenei László

KIÜRÍTÉS

Regényrészlet

De hát ez már régen volt – zárta le a rosszízű emlékezést Károly. Zsuzsi elköltözött tőle, ez volt a döntése, s egy fizikailag távollévő feleség már nem küldözgetheti mindazokat a jeleket, melyekből korábban érteni lehetett. Valamit küld, halványan reménykedett benne Károly, hogy nem téved, egyetlen, éppen csak megfogható tartalmú jel bizonyosan van, hiszen nem válik. Levált róla, de nem vált el tőle, ez akár biztatásként is felfogható. Ebből az apró következetlenségből mindig új erőt lehetett meríteni, fel lehetett bátorodni, s bár a lehetőségbe bele volt kódolva a hiábavalósága, ez még így is elég gyönyörű volt.

Nem firtatta, miért nem válik el tőle Zsuzsi. Félt attól, hogy előbb-utóbb valóban felfedez a nőben valami kíméletlen hajlamot, lelepleződik egy eddig rejtegetett vadállati énje, egy harapós, odamarni, belekapni hajlamos Zsuzsi. Azelőtt is tartott tőle néha, voltak alkalmak, amikor az ismerőség nem tűnt elegendőnek, képtelen volt ellazulni mellette, mert hipnotikus erővel áradt belőle az akarat, a hibátlanság öntudatából táplálkozó meggyőződés. Milyen könnyű eltévedni, de Zsuzsi erről mintha nem tudna, látszólag nincs szüksége arra, hogy mérlegeljen, élete nyílegyenes mederben egyenletesen hömpölygő folyamra hasonlít. Még a nehézségeit is fel tudta használni a maga érdekében. Egyik szakmai továbbképzésén elvi vitába keveredett az oktatójával, valamilyen pszichológiai iskolák ütközéséről lehetett szó, és Zsuzsi a legkisebb megrendülés vagy diadalérzés nélkül vette tudomásul, hogy két hét múlva a tanszéki vezetés elnézést kért tőle a tanár erőszakos hozzáállása miatt. Bement az elérhető legmagasabb rangú ember irodájába, hogy kifejtse álláspontját, s abban a pillanatban a Zsuzsikának nevezett gyenge fuvallat pusztító szélvesszé erősödött, a levegő itt felforrósodott, amott lehült, és már csak azt lehetett látni, hogy a végén semmi sem maradt a helyén. Meggyőzte a fejest, ahogy utólag elmagyarázta, nem felfogásának igazáról, hanem az eltérő felfogások egymás mellett élésének gyakorlati előnyeiről.

Zsuzsi nagyon tudott, amit sokan női tulajdonságnak tartanak. Tudni egy dolog. Nagyon tudni viszont állítólag csak a nők tudnak, mindig egy lépéssel továbbmennek. Károly *megnevezhetetlen és elviselhetetlen ingerek* kényszerítő hatására úgy gondolta, hogy ez a többség a női tudás évezredes illegalitásából származik, s valahogy úgy érvényesül, olyan kizárólagossággal, mint általában egy rendszerváltás után az addigi ellenzékiek. A győzelem elsodor mindenkit, aki rosszkor kapcsolt, aki csak egy kicsit elkésett azzal, hogy magát az új helyzethez igazítsa. Rivaldafénybe emelkedett az elnyomott női szemléletmód, beindult, majd lezárult az átértékelés, és a hirtelen támadt csendben, a kitisztult légköri viszonyok közepette világosan látszik, hogy ki az ódivatú és ki az, aki a mára termett.

Károly nem szívesen foglalt volna állást ebben a kérdésben. Viszont Zsuzsi egész élete egyetlen, jól artikulált állásfoglalás volt, tudjuk, mi mellett, s nem lehetett kiút, senki sem tettehette magát vaknak, süketnek: ha vele élt, az ő igazát erősítette. Persze ez nem úgy történt, hogy Zsuzsi követelt és Károly engedett, sőt követelésről nem is lehetett szó, az a folyamat lényegét hiteltelenítette volna, inkább csendes belenyugvásról beszélhetnénk, korántsem férfiatlan visszavonulásról, mellyel a még nagyobb rosszat előzi az ember. Károlyt cseppet sem zavarta lényének képlékenysége. Nekiveselkedett, kezébe vette az életét, józan, tanári alaposággal megnézte, mintha formalintól csöpögő preparátumot szemlélne, és úgy döntött, hogy hagyja az egészet a fenébe. Bele sem mert gondolni, mi lehet az ő tetteinek női olvasata.

*

Náluk egy boldog estéért a férfi volt a hálásabb. Nem az teremtett közöttük alárendeltségi viszonyt, hogy Zsuzsi több pénzt hozott haza, bár...

Károly azt mondta:

– Ez van, Zsuzsi, most ennyi van – s a plafon nem úszott ki fentről, átadva helyét a feketére borult égboltnak, nem jött a villámlásdörgés, frászkarika.

Az következett ebből, hogy kevesebbet költöttek, de senki sem lett a fellépő hiánnyal megbéklyózva. Az lehetséges, hogy míg Károly egy picit félrefordult, a plafon egy része, és mindössze néhány másodpercre, mégis átadta a helyét ennek az ördögi érési folyamatnak, hát-

térbe húzódva, szemérmesen tombolt egy hitvány kis fergeteg, aminek akkor semmi látszatja nem volt, de később, amikor Zsuzsi álmodott vagy megérezett valamit, láthatta, hogy károk mutatkoznak, az álom baljós dolgokra utal, az érzés átszellemültsége csorbult. Az egyik ok, mely Károly alárendeltségét igazolná, máris meg lett volna tehát, de bennük sötétebb, valami sokkal fojtogatóbb felismerés fejtegette ki hatását.

Károly betegesen sokszor idézte fel magában a millenniumi bulijukat, ahol legalább húszan voltak, alig fértek a lakásban. Már a nyitány is csapnivaló volt: előbb három nő azon vitakozott, orvostársaság, ugye, hogy az Ambroxol kiválasztódik-e az anyatejbe, majd, a férfiakat is bevonva, azt vették elő, hogy a házaló orvoslátogató mennyiben jelenti a szakma alját. Két hosszú óra telt el így. Károly direkt udvariatlan akart lenni, többször és több mindennel kísérletezett, de a pillanatnyi lehetőségeit néhány flegma szó, odavetés tökéletesebben megmutatta, mint a vasreszelék a mágneses erővonalakat.

A férfiak között volt egy viszonylag frissen megözvegyült szemész, akiről köztudott volt, hogy a gyász mélységében formálódott azzá, ami mindig is szeretett volna lenni: a nők bezárása elleni küzdelem élharcosává. Ezt a szerepét aztán annyira tökélyre vitte, hogy a háta mögött már arról suttogtak, volt-e férfival. Károly, bár ennek a társaságnak mindig is csak a peremén kapaszkodhatott, maga is hallotta, Zsuzsi mondta el neki, hogy a nők azt is elképzelték már, hogyan szopik. Mármost hogyan elégíti ki azt a bizonyos képzeletbeli másik férfit. Károly kétszer is elmondatta magának, mi van, mert nem nagyon értette, az elutasítva elfogadásnak hogyan jöhetnek létre ilyen trágár változatai, vagyis, kért azonnal bocsánatot a feleségétől, dehogyis trágár, csak hát... az önuralom hiányáról tanúskodó.

Elfogadta, hogy a felesége különbeget is hallott már a pácienseitől, de ő nem kívánt ezekkel az illetőkkel találkozni, szó sem lehetett róla, még a leheletük párájától is irtózott, mert úgy hitte, ha bármilyen szinten, akár csak gondolatban is közösködik velük, máris megteszi az első lépést, hogy ő is pácienssé váljon. Ilyesmit érzett ezzel a férfival kapcsolatban is; elég volt ránéznie, elváltozásokat észlelt magán, kéretlenül is alkalmazkodott, mintha egy kontrollcsoport tagja lenne, minden mozdulatát, rezdülését figyelnek, többszörösen próbára tennék. Azt akarta mondani Zsuzsinak, hogy miért kellett őt ilyen kényelmetlen helyzetbe hozni, de Zsuzsi seh-

sem volt, vagyis épp az orra előtt volt, mégsem látta. Azzal a szemésszel beszélgetett. De hogy! A látvány azonnal kiszorított minden egyebet a fejéből.

– Abszolút képzelgés az egész – győzködte magát elkeseredetten, de hiába.

Nincs magyarázat, semmi oka nem volt rá, hogy ilyet gondoljon, a szeme elé táruló látvány semmiben sem különbözött két tetszőleges ember véletlen és tovatűnő találkozásának sablonjától, mégis az a heves látomással fokozódó gyanú rága, hogy *rajtakapta őket*. Hogy voltaképpen min, az a felismerés intenzitásához képest lényegtelennek látszott. *Rajtakapta őket*, egyfajta éber álom segítségével színről színre látta a közös vétküket, a gyermeki naivitással elkövetett bűnt, és az ily módon megkínzott Károlyt ezután cserbenhagyták az érzékei is.

A szobában ugyanis, Károly görcsös erőfeszítéssel védett álláspontja szerint, különös változások indultak meg. Villámgyors szerkezeti kiemelkedés révén a szőnyeg, amin *azok* ketten álltak, egy szemmagasságban elhelyezkedő, kopár platóvá vált, a sziklafelületének összes jellegzetességével – barázdák, hasadékok, átvágódások tarkították a lábuk alatt meleg fénnel vibráló anyagot. Ez a fény később feljebb hatolt, s mikor a fejüket, aminek Károly látta: a két mosolygó, túlérett gyümölcsöt világította meg, ténylegesen is az a megtestesült, közösségi eredetű kegyetlenség ütött hatalmasat a körülöttük állókon, melyet nem lehet szóval jelölni, csak tudomásul venni, mint a misztikus kiválasztottság hatalmát.

Az ő látószögükből bizonyára alig látszott az a néhány embernyi zöld, halovány törpefenyő, melyeket, tehetetlen kis csomókat, az alsó rétegekben kavarázó szél mozgatott. Számukra a plató az a hely volt, ahová az érzéseik száműzték őket, mindkettejükön látszott, nem jöhetett volna nagyobb ajándék, mint ez a kézzelfoghatóan bizonyító kiválás.

Mindebből egyetlen dolog következett, s Károly máris egy új életen gondolkodott el, amelyben előlről kell kezdeni mindent, ami éppen akkor még nincs befejezve; újra meg kell hódítania a feleségét, pusztán azért, mert addig a napig nem birtokolta elég ügyesen és körültekintően. Ezt mind abból olvasta ki, hogy, úgy látszik, Zsuzsinak elég egy perc a királynővé váláshoz, még most is, még így is. Az ő vágya még él, és ez megmutatkozik, kiütözik rajta, átsugárzik a bőrén, szaglik, már bocsánatot, vonzalmat gerjeszt. Károly e tekintetben a saját helyén, mondjuk: a férj kipontozott helyén egy

kihíult vulkánt látott, és ez annyira, de annyira szomorú panoráma volt, hogy bármennyire is buzis dolognak tartotta, kitört belőle a sírás. Hiába volt minden, a bizonyosság, hogy a helyzeten nem változtat, ha pocsolóját sír maga alá, a félelem, hogy ez az egész, mint a legtöbb páciens kórtörténete, az ő esetében is egy örült kacajjal végződik majd, s a remény, hogy e jelenet csak felhívás a jótevő beavatkozásra.

Hiába volt minden. Nem takargatta az érzéseit, s a többiek, akik részvétlenül nézték, miként süllyed mind mélyebbre, lassan köréje gyűltek. A könnyek közül föl-fölnézett, látja-e még az ő Zsuzsiját, aki a szopós szemésszel áll teremtő szimbiózisban, az ő akciójától nem háborgatva, és minden bizonnal annak az új életnek a céltudatos felépítése mellett érvel, melyből hiányoznak a szenvedély nélkül is síró férfiak.

Ez volt tehát Zsuzsi *misztikus* hatalmának a kulcsa. Fájdalmai, irtózatossan elkeseredett pillanatai is ezért lehettek még szépek, legalább egy kicsiny részen mindig égett benne, és világitott az őrtűz, aminek a fénye, vagy a tűz létének a sejtése azonnal büntudatot gerjesztett Károlyban, és alázatra szorította.

Kit érdekelné ezek után, hogy Károly nem *abban* az értelemben volt vágytalan. Kívánta ő a nőtényt, csak hát... nem úgy, ahogy a nőtény kívánja.

*

A nevezetes buli után nem történt semmi különös, mint ahogy, be kellett látni, a bulin sem. Egy hétre volt szükség, hogy minden a helyére kerüljön, a kedélyek megnyugodjanak, és Károly napirendre térjen azon események fölött, amelyek, mint ismert, nem történtek meg.

A szemész felszívódott, de talán valóban nem is volt náluk, csak merő káprázat az a férfi, az este, a buli; lehet, hogy akkor is filmet néztek, gyarapodó számú dvd-ik közül betettek egyet, amelyik ilyen szemét, zavaros utalásokkal manipulált, hogy hatást érjen el. És ők, párnájukat a tarkójuk alá gyűrve, ropit ropogtatva, magatehetetlenül elszenvették ezt az inzultust, ami után, hál' istennek!, nem következhet újabb, mint ahogy a film után sem következhet ugyanolyan film, az nem lenne lehetséges, nem lenne szabad, az plágium.

Zsuzsi nagyvonalúan átlépett, de nem a történetek fölött, hanem egy másik világba. Átlépett, csak akkor még nem látszott, hogy mozog, halad valami felé. Valószínűleg a kiürítést teste, lényé olyan részeivel kezdte, melyek helyváltoztatása szabad szemmel nem követhető.

(*Új Holnap*, 2006/2.)

JENEI LÁSZLÓ 1964-BEN SZÜLETETT MISKOLCON. PRÓZÁT ÍR.